

Státní rostlinolékařská správa

Sídlo organizace: Těšnov 17, 117 05 Praha 1
Korespondenční adresa: Ztracená 1099/10, 161 00 Praha 6

Česká Lípa 2. 4. 2013
Č. j.: SRS 018165/2013

Oblastní odbor SRS
Pražská 765
440 01 Louny

Zpráva č. 2 - Oblastního odboru Louny o výskytu škodlivých organismů a poruch za období 18. 3. až 31. 3. 2013

1. Počasí

Průběh počasí ve sledovaném období můžeme hodnotit jako velmi nestandardní a teplotně silně podprůměrné. V celém období se vyskytl pouze jeden den (20. 3.), kdy se denní minima (-2°C až 0°C) a maxima (6°C až 11°C) dala srovnávat s dlouhodobým průměrem. V ostatních dnech se denní minima pohybovala v rozmezí -18°C až -2°C a denní maxima mezi 5°C až -5°C . Podle údajů meteorologické stanice SRS v Chrástavě (okr. Liberec), byla ve sledovaném období průměrná denní teplota vzduchu $-2,35^{\circ}\text{C}$, např. v roce 2012 to bylo $7,11^{\circ}\text{C}$, rozdíl tedy činí téměř 10°C . Tento rozdíl v průměrných teplotách je přibližně stejný v celé oblasti.

Podle množství srážek se dá uplynulé období hodnotit jako průměrné, srážky byly nárazové, sněhového charakteru. Největší problémy způsobilo sněžení na počátku období, kdy místy napadlo až 15 cm mokrého sněhu, který způsobil řadu polomů a neprůjezdnost některých silnic v kopcovitých a horských oblastech. V nižších polohách sníh průběžně odtával, ve vyšších polohách dosud leží na polích a zmrzlá vrchní vrstva vytváří ledovou krustu. Ve sledovaném období bylo zataženo až polojasno, s výjimkou slunečných a mrazivých dnů v polovině sledovaného období, kdy vál čerstvý severní až severovýchodní vítr, který zvyšoval pocit chladu a vysoušel pole bez sněhové pokrývky.

2. Výskyt škodlivých organismů a poruch

Na základě citelného ochlazení a častých sněhových přeháněk byly agrotechnické práce velmi omezeny, případně přerušeny. Ve vyšších polohách (přibližně od 600 m n. m.), kde leží souvislá vrstva sněhu, jsou polní práce přerušeny zcela. Ve středních polohách závisí množství sněhu především na expozici pozemku. V nížinách jsou pozemky již bez sněhové příkrývky, nebo se slabým sněhovým popraškem. Velikost zatopených a současně zamrzlých ploch a prohlubní zůstává beze změny. Podle možností jsou lokálně realizovány odvodňovací stružky. Na polích probíhalo intenzivní produkční hnojení všech ozimých obilovin i řepky ozimé. Některé podniky hnojily na základě jarních půdních rozborů, což jarní hnojení zefektivnilo. U některých pěstitelů jsou obavy o poškození porostů regeneračně přihnojených dusíkem. Ve chmelnicích probíhají opravy chmelových konstrukcí. V zahradách byl proveden řez vinné révy a probíhá jarní řez ovocných stromů. Z důvodu stálého promrznutí půdy je příprava polí k setí jarních obilovin velmi zpomalena a opožděna. Sazení raných brambor a sazenic rané polní zeleniny v nejteplejších lokalitách je, prozatím, o dva až tři týdny opožděno. Podle aktuálních předpovědí bude velmi chladné počasí pokračovat i v příštím týdnu.

OBILNINY

Porosty obilovin jsou většinou beze změn. Velmi chladné počasí zastavilo jarní vývoj. Silné severovýchodní větry lokálně poškozují rostliny a vysušují exponovaná pole.

PŠENICE OZIMÁ (RF 12–2 BBCH tj. druhý list rozvinutý až šestá odnož viditelná)

V okrese Teplice (Měrunice, Žichov, 27. 3.) bylo pozorováno silné **poškození mrazem**. Dlouhotrvající mrazy zdecimovaly větší část nadzemní části pšenice. U většiny rostlin zůstaly pouze 2 až 3 nejmladší listy, ostatní odumřely. Slabé poškození bylo pozorováno v okrese Louny (Slavětín, 22. 3.)

První výskyt **padlí pšenice (*Blumeria graminis*)** byl pozorován v okrese Semily (Mašov u Turnova, 26. 3.).

Pravidelné pozorování napadení listů padlím pšenice se provádí ve fázi objevení posledního listu až konce metání (37–59 BBCH). Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Ošetření se provádí až od fáze objevení se posledního listu a při dosažení prahu škodlivosti, jestliže více než 60 % rostlin (odnoží) má napadený 3. list shora.

V okrese Teplice (Žichov, 27. 3.) byl zaznamenán střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**. V okrese Litoměřice byly v tomto období výskytu slabé až nulové.

Pozorování hrabošů se provádí v porostech ozimů o výměře větší než 5 ha na počátku jarní vegetace. Zjišťují se počty užívaných nor (nory s čerstvými výhrabky nebo pobytovými stopami) v přepočtu na 1 ha a to na základě 4 průchodů o šířce 2,5 m a délce 100 m, resp. cca 140 kroků (celkem $4 \times 250 \text{ m}^2 = 1000 \text{ m}^2$) a vynásobením 10 x.

Ošetření je doporučeno při překročení prahu škodlivosti, to je při výskytu více jak 50 ti užívaných nor na 1 ha.

JEČMEN OZIMÝ (RF 21–28 BBCH, tj. první až osmá odnož viditelná)

Vlivem mrazivého počasí pokračuje **žloutnutí porostů a chlorotizace pletiv** v celé oblasti.

V okrese Louny (Lubenec, 27. 3.) bylo pozorováno silné poškození porostu **větrem** a **vymrznutím**.

V okrese Litoměřice (Křesín, 5. 3.) bylo zjištěno lokální **vymrznutí** vlivem nevyrovnané hloubky setí.

V okrese Louny (Chožov, 22. 3.) byl zaznamenán celoplošný silný výskyt **sněžné plísňovitosti obilnin (*Monographella nivalis* var. *nivalis*)**.

Pozorování napadení rostlin se provádí v době začínající jarní vegetace. Hodnotí se výskyt rostlin, na kterých jsou vytvořena sklerocia houby.

Ochrana rostlin proti tomuto patogenu spočívá především v preventivních podzimních opatřeních.

První výskyt **padlí ječmene (*Blumeria graminis*)** byl zjištěn v okrese Semily (Sekerkovy Loučky, 26. 3.).

Pravidelné pozorování napadení rostlin padlím ječmene se provádí ve fázích plného odnožování a objevení se 2. kolínka (RF 25 a 32 BBCH). Hodnotí se 20 rostlin (odnoží) odebraných při úhlopříčném průchodu porostem (10 míst x 2 rostliny).

Ošetření se doporučuje v období sloupkování, při dosažení prahu škodlivosti, jestliže více než 10 % rostlin (odnoží) je napadeno padlím ječmene.

Škodlivý výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**, byl pozorován v okrese Litoměřice, jako střední (Nučnický, 25. 3. a Lounky, 27. 3.), ale i jako silný (Bechlín, 27. 3.).

Pozorování a ošetření porostů – viz pšenice ozimá.

ŽITO SETÉ (RF 17– 28 BBCH, tj. fáze 7. listu: 7. list rozvinutý až osmá odnož viditelná)

V okrese Litoměřice (Dušníky, 27. 3.) byl pozorován střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Pozorování a ošetření porostů – viz pšenice ozimá.

OLEJNINY

ŘEPKA OZIMÁ (RF 15–19 BBCH, tj., 5 až 9 a více pravých listů vyvinuto)

U slabších porostů ozimých řepok dochází při prudkém střídání mrazivých nocí a slunečných dnů k dalšímu poškození listů i kořenů.

V optických lapácích k monitoringu výskytu **krytonosce čtyřzubého (Ceutorhynchus pallidactylus)** a **krytonosce řepkového (Ceutorhynchus napi)** nebyl dosud zaznamenán žádný výskyt.

Pozorování imag krytonosce čtyřzubého a krytonosce řepkového se provádí dvakrát týdně ve 2 Mörickeho miskách nebo na 2 žlutých lepových deskách od dosažení maximální teploty 6 °C do zjištění maxima náletu. Optické lapáky se umístí na protilehlé strany, nejméně 10 m od jeho okraje směrem do porostu. Mörickeho misky se naplní do ¾ vodou, pro snížení povrchového napětí se kápne do každé misky saponátový prostředek. Proti zamrznutí se může přidat lžíce kuchyňské soli.

Ošetření se provede při průměrném výskytu 5 a více brouků na 1 misku za 1 den, u krytonosce řepkového (Ceutorhynchus napi) při průměrném výskytu 3 a více brouků na 1 misku za 1 den.

V okresech Litoměřice (Bechlín, 27. 3. a Čížkovice, 25. 3.) a Louny (Černochoy, 22. 3., Hřivice, 26. 3. a Liběšovice, 27. 3.) byl pozorován silný výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)**. Střední výskyt byl zaznamenán v okresech Chomutov (Droužkovice, 25. 3.), Litoměřice (Lounky, 27. 3.), Most (Havraň, 25. 3.), Semily (Mašov u Turnova, 26. 3.), Teplice (Měrunice, 27. 3.) a Ústí nad Labem (Dubice nad Labem, 27. 3.).

Pozorování a ošetření porostů – viz pšenice ozimá.

Poškození řepky okusem **srncem obecným (Capreolus capreolus)** bylo pozorováno na mnoha lokalitách v sousedství lesních porostů.

PÍCNINY **VOJTĚŠKA**

V okrese Litoměřice (Hrdly, 25. 3., Zimoř, 26. 3.) byl pozorován silný výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)**.

Pozorování a ošetření porostů – viz pšenice ozimá.

PASTVINY, LOUKY, TTP

Silný výskyt **hraboše polního (Microtus arvalis)** byl pozorován v okresech Litoměřice (Horní Řepčice, 25. 3., Kleneč, 27. 3. a Litoměřice, 26. 3.) a Louny (Bítozeves a Staňkovice, 26. 3.). Střední výskyt byl pozorován v okresech Litoměřice (Lounky, 27. 3.), Louny (Hnojnice, 22. 3.) a Ústí nad Labem (Trmice, 27. 3.).

Pozorování a ošetření porostů – viz pšenice ozimá.

Na mnoha lokalitách oblasti, především v sousedství lesů, bylo pozorováno poškození (různé intenzity) **prasetem divokým (Sus scrofa)**. Dále byla lokálně pozorována značná aktivita **krtky obecného (Talpa europaea)**.

OVOCNÉ DŘEVINY

Jádroviny

HRUŠEŇ (RF 00 BBCH, tj. zimní dormance)

V okrese Litoměřice (Horní Nezly, 26. 3.) byl pozorován střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Pozorování a ošetření porostů – viz pšenice ozimá.

Peckoviny

ŠVESTKA (RF 00 BBCH, tj. zimní dormance)

V okrese Louny (Židovice u Hnojnic, 28. 3.) byl zjištěn slabý výskyt štítků **štítenky čárkovité (*Lepidosaphes ulmi*)** a střední výskyt štítků **puklice švestkové (*Parthenolecanium corni*)**.

Pozorování se provádí v intenzivních výsadbách slivoní. Pozoruje se výskyt přezimujících stadií na 20 ti dvouletých větvích, dlouhých 0,2 m, s květními pupeny (na 10 místech 2 větve z 1 stromu). Postranní obrost na větvích se zkrátí na délku 10 mm, krátké plodonoše se ponechají.

Proti přezimujícím stádiím škůdců je vhodné provést předjarní ošetření olejovými přípravky.

RÉVA VINNÁ (RF 01 BBCH, tj. počátek nalévání pupenů, očka uvnitř pupenů se začínají zvětšovat)

V okrese Litoměřice (Vetlá, 27. 3.) byl pozorován střední výskyt **hraboše polního (*Microtus arvalis*)**.

Pozorování a ošetření porostů – viz pšenice ozimá.

BRSLINY

V okrese Louny (Postoloprty, 26. 3.) byl pozorován silný výskyt zimních vajíček **mšice makové (*Aphis fabae*)**. Vlivem nízkých teplot prozatím nedochází k líhnutí mšic zakladatelek ze zimních vajíček.

Pro osazení brslenů zimními vajíčky mšice makové se zjišťuje

a) celkový počet brslenů na lokalitě

b) z toho počet osazených slabě (do 5 vajíček kolem 1 pupenu)

c) z toho počet osazených silně (nad 5 vajíček kolem 1 pupenu a další vajíčka na kůře větvíček).

Brsleny s méně než 5 vajíčky na 1 keř se považují za neosazené. Prognóza slabého výskytu platí pro lokality s méně než 40 % osazených brslenů, středního výskytu s 40–60 % osazených brslenů a při osazení více než 60 % brslenů lze očekávat silný výskyt.

Ošetření se signalizuje u semenaček řepy při zjištění prvních larev mšice makové se základy křídel, u technické cukrovky při ukončení hlavního přeletu, tj. když 95 % okřídlených mšic opustilo brsleny.

Za Oblastní odbor Louny zpracoval: Luboš Pomichálek